

Fellessak 5 - 24: Klagebehandling av vedtak om fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen 2024/2025

Innkomne klager:

- Aktivt Rovdyrvern
- NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH)
- Rovviltets Røst

Rettslig klageinteresse

I henhold til forvaltningsloven (fvl.) § 28 har *parter og andre med rettslig klageinteresse* klagerett. Ved rettslig klageinteresse må klageren ha en viss tilknytning til saken, det vil si å ha interesser av slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig eller ugyldig. Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta organisasjonens ideelle interesser de har som formål å verne om.

Ut fra ovennevnte vurderer sekretariatet at klagerne har rettslig klageinteresse.

Klagefrist

Vedtak i fellessak 3/24, fastsetting av kvote og område for lisensfelling av ulv utenfor ulvesona, ble fattet den 23. august 2024 og lagt ut på miljøvedtaksregisteret den 27. august. Enkeltvedtak kan påklages i medhold av forvaltningsloven kapittel VI, senest innen 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent. Klagene ble fremsatt innen klagefristen 17. september.

Sekretariatet anser at klagene har kommet inn rettidig.

Hovedinnhold i klagene

Klagene er omfattende og gjengis ikke i sin helhet. Nedenfor refereres kun hovedanførsler fra de innkomne klagene. Det vises ellers til at klagene er vedlagt saksframlegget og organisasjonene sine begrunnelser vil fremgå her.

Aktivt Rovdyrvern

- De mener at uttaket både innenfor og utenfor ulvesonen, samt uttaket i Sverige vil medføre en alt for høy samlet belastning.
- De mener at det er ingenting som tilsier at det ikke skal være ulv utenfor ulvesonen.
- De mener at beitefrie områder utenfor ulvesonen i region 5 skal unntas jakt.
- De har syn på hvilke krav man bør stille til jegerne, og til hjelpemidler som bruk av løs på drevet halsene hund og bruk av flagglinjer.

NOAH

NOAH har følgende hovedmomenter i klagen. Disse er begrunnet, og det vises til vedlagt klage i helhet.

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt, og vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8
2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt.
3. Det finnes ikke noe hjemmel for å skyte ulv utenfor ulvesonen ut ifra nml § 18 første ledd bokstav c
4. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Det refereres her også til klagers konklusjon:

NOAH – for dyrs rettigheter konkluderer med at vedtaket utgjør svært uforsvarlig forvaltning av ulv og strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4, 5, 8, 9, 10 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112, og artikler 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket for naturmangfold) som er helt tydelig på at menneskelig induert utryddelse av kjente truede arter skal stanses umiddelbart. De ber derfor om at klagen tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen i region 4 og 5 i 2024/2025.

Rovviltets Røst

- Rovviltets Røst finner kvotestørrelsen uproporsjonalt med antall streifende individer registrert i Norge.
- De mener at den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for er for høyt.
- RR vil minne om at streifulver skal aksepteres og individer som gjør stor skade hjemles i skadefellinger, ikke lisensfelling.
- Rovviltets Røst vil hevde at nemndas uproporsjonale kvoteantall demoniserer arten ulv og krever at kvoteantallet reduseres til et realistisk antall individer på 4.

Sekretariatets vurderinger

Stortinget har gjennom rovviltforliket av 2004 og 2011, og ved behandling av Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur, Innst. 330 S (2015-2016) og Innst. 257 L (2016-2017) lagt føringer for forvaltningen av ulv og annet rovvilt. Forvaltningen av ulv og andre fredete rovdyr skal gjennomføres innenfor de rettslige rammene Stortinget har fastlagt. I 1986 sluttet Norge seg til Europarådets konvensjon av 19. september 1979 vedrørende vern av ville europeiske planter og dyr, og deres leveområder (Bernkonvensjonen). I 2009 vedtok Stortinget lov om naturmangfold (naturmangfoldloven). Forannevnte legger de overordnede rammene for rovviltforvaltningen. Det betyr blant annet at forvaltningen skal forsøke å nå vedtatte bestandsmål innenfor de fastsatte, rettslige rammene for uttak. Forvaltningen skal tilsvarende praktisere prinsippet om en tydelig soneforvaltning, noe som innebærer at rovvilt er prioritert i noen områder og beitedyr i andre områder.

Denne differensierte forvaltningen som er koblet mot etableringen av ulvesone og med egne føringer for ulveforvaltning innenfor og utenfor ulvesonen, er stadfestet av høyesterett.

De regionale rovviltnemndene er offentlige viltorgan opprettet i medhold av viltloven § 4 med ansvar for forvaltning av rovvilt i sin region, jf. rovviltforskriften § 2 k). Rovviltnemndene skal gjennomføre vedtatt nasjonal politikk innenfor sin region, jf. rovviltforskriften § 5.

Rovviltnemndenes vedtak om kvote for lisensfelling kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. §18. For øvrig følger klagebehandlingen forvaltningslovens regler.

I henhold til forvaltningsloven § 33 skal underinstansen (i dette tilfellet rovviltnemndene) foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet.

Sekretariatet anser at det er sentralt i en klagebehandling om saken på vedtakstidspunktet var tilstrekkelig opplyst, og om det gjennom klagene har kommet frem opplysninger som ikke var kjent for nemndene på vedtakstidspunktet. Momentene som anføres i klagene er i hovedsak vurdert og redegjort for i saksframlegget til saken. Sekretariatet viser ellers til at nemndene har vedtatt innstillingen som lå i saksframlegget, og at saksframlegget derfor utgjør begrunnelsen for vedtaket.

Klagene inneholder anførsler om at vedtaket anses å være mangelfullt og at det ikke er i henhold til Bernkonvensjonen, Grunnlovens § 112 og naturmangfoldlovens bestemmelser. Det anføres at vedtaket strider mot nasjonale lovverk og internasjonale forpliktelser og at det ikke er tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for lisensfelling av ulv.

Sekretariatet har i saksframlegget som ligger til grunn for rovviltnemndenes behandling, redegjort for gjeldende politiske føringer, relevante domsavgjørrelser, naturmangfoldloven og rovviltforskriften som grunnlag for vedtaket. Samtidig forutsettes det at norsk rett er i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser.

Gjennom saksframlegget har rovviltnemndene blitt forelagt en oppdatert redegjørelse for bestandssituasjon for ulv, omfanget av skader på husdyr og tamrein samt forhold som virker inn på allmenne helse- og sikkerhetshensyn og offentlige interesser.

Klagene har etter sekretariatets vurdering ikke pekt på nye forhold knyttet til hjemmelsgrunnlaget som tilsier en omgjøring av vedtaket. Sekretariatet anser at nemndene gjennom saksframlegget har hatt tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å gjøre en avveining av den arealdifferensiert forvaltning og muligheten til å iverksette andre tilfredsstillende tiltak. Sekretariatet legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fastsette kvotens størrelse og fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også forvaltningsloven § 17.

Konklusjon

Klagerne har anført at vilkårene for felling ikke er oppfylt, det vil si at det ikke er hjemmel til å åpne for lisensfelling.

I henhold til forvaltningsloven § 33 (saksforberedelse i klagesak), andre ledd, skal underinstansen (dvs. rovviltnemndene) foreta de undersøkelser klagen gir grunn til. Den kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen begrunnet. Etter forvaltningsloven §

33, fjerde ledd, skal sakens dokumenter sendes klageinstansen så snart saken er tilrettelagt, dersom det ikke treffes en avgjørelse som nevnt i annet ledd.

Klagesaken er forberedt fra sekretariatets side.

Sekretariatet legger til grunn at hjemmelsgrunnlaget har inngått i nemndenes vurdering og at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også forvaltningsloven § 17.

Sekretariatet kan for øvrig ikke se at det i klagen er kommet fram nye momenter som tilsier en omgjøring av rovviltnemndenes vedtak av 23.8.2024.

Innstilling

1. Om rettslige forhold:

Rovviltnemndene viser til at klagen har innkommet innen fristen og klagerne har rettslig klageinteresse.

2. Nemndas klagebehandling:

Rovviltnemndene legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10, jf. også forvaltningsloven § 17. Rovviltnemndene kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Vedtaket ansees også tilstrekkelig begrunnet.

Klagen tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemndene opprettholder sitt vedtak av 23.08.2024 i sak 3/24, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.